

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2020/21 (letní semestr)

Destinace (země, město): Maďarsko, Budapešť

Jméno, příjmení: Zuzana Muchová, Ondřej Geppert

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Eötvös Loránd Tudományegyetem, BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KAR (BTK-ELTE); Szláv és Balti Filológia Intézet, Szláv Filológia Tanszék – Cseh nyelv

Zimní semestr – Zuzana Muchová

počty studentů v bakalářském – magisterském – PGS programu:

1. ročník – 1 student – hlavní obor
2. ročník – 7 studentů (2 studenti hlavní obor)
3. ročník – 6 studentů (1 student hlavní obor)

1. ročník MGR – 1 student
2. ročník PGS – 1 student

Jedná se o studenty řádného denního studia, kteří si český jazyk vybrali jako svůj hlavní (major), nebo druhý (minor) obor.

Výuka studentů probíhala od začátku semestru 7. září 2020 kontaktně na fakultě, a to až do 10. listopadu. Od 11. listopadu jsme přešli na online výuku. Semestr skončil 11. prosince 2020.

Online formou probíhaly i finální testy či zkoušky.

Studenti ze zahraničí, kteří bydlí na kolejích, na nich podle nařízení maďarské vlády nemohli být ubytováni, proto jejich výuka musela probíhat po dobu celého semestru online formou.

Všichni studenti, kromě jedné studentky ze 3. ročníku bakalářského programu, úspěšně postoupili do dalšího semestru.

Kromě studentů českého jazyka naše kurzy navštěvovali také studenti slavistiky, konkrétně předmět *Čeština jako druhý slovanský jazyk* (jedná se o dvousemestrální kurz). Tohoto kurzu se zúčastnilo šest studentů slavistiky + jeden student oboru Středoevropská studia, který si jej zvolil v rámci svých volitelných předmětů.

Dále pak byl ještě uskutečněn kurz pro dva zájemce s určitou znalostí češtiny, opět jednoho studenta ze středoevropských studií a jednu studentku ruštiny, která se rozhodla pokračovat v kurzu *Čeština jako druhý slovanský jazyk* rovněž formou svých volných kreditů.

Bohužel vzhledem ke stávající situaci byly všechny akce dříve běžně konané (např. evropský jazykový koktejl, kterého jsme se ve spolupráci s Českým centrem každoročně se studenty účastnili) zrušeny, a to buď zcela (vánoční besídka), nebo byly nahrazeny online formou.

Se studenty jsme se zúčastnili tří online jazykových přednášek. První z nich se konala 24. září právě u příležitosti Evropského dne jazyků – Hana Prošková – „Potřebujeme bezchybnou češtinu?“. 15. prosince se uskutečnila online přednáška Marie Kopřivové – „Nedělej Zagorku“ a 19. listopadu přednáška Lucie Benešové „Tys tam nebyls“.

Dále jsme jako každoročně sledovali program Českého centra <http://budapest.czechcentres.cz/cs/program/page:1/> a podle vlastního zájmu a časových možností jsme se zúčastnili i několika akcí (např. koncertu skupiny Tarafuki, konaného ještě naživo dne 1. října 2020).

Brno 17. prosince 2020

Mgr. Zuzana Muchová

Letní semestr – Ondřej Geppert

Počty studentů v druhém semestru:

1. ročník, bakalářské studium: 1

2. ročník, bakalářské studium: 6

3. ročník, bakalářské studium: 7

1. ročník, magisterské studium: 1

Další studenti volitelného kurzu: 10

Jedná se o studenty řádného denního studia, jejichž semestrální studium je ukončeno písemným zápočtovým testem a známkou. V případě 1. ročníku bakalářského studia skládají

všichni studenti na konci 2. semestru jazykovou zkoušku na úrovni A2. V případě 3. ročníku bakalářského studia skládají všichni studenti na konci 6. semestru jazykovou zkoušku na úrovni B2. Pokud studenti končí bakalářské studium oboru český jazyk a literatura jako hlavní obor (major), píšou také závěrečnou bakalářskou práci, kterou následně obhajují; dále pak skládají bakalářskou státní zkoušku z českého jazyka a literatury. Kreditový systém je obdobný jako na jiných evropských univerzitách, v „klasickém“ hodnocení je nejlepší známkou 5 a nejhorší 1.

Kromě seminářů praktického jazyka pro oborové studenty se konají také volitelné dvousemestrální semináře pro studenty jiných slovanských jazyků, Středoevropských studií atd. V tomto roce dvouhodinový kurz určený posluchačům slavistiky navštěvovalo deset studentů ELTE, včetně jedné polské studentky v rámci výměnného programu ERASMUS+. Co se týče možnosti využít stipendia pro Letní školy slovanských studií, nejsem si vědom toho, že by se to některému z našich studentů podařilo, zejména kvůli vcelku složité proceduře z maďarské strany a vyloučení držitelů slovenských a jiných zahraničních pasů. Během června jsem se ve spolupráci s Pavlou Poláchovou (LŠSS UP) pokoušel dodatečně oslovit další studenty s možností zjednodušeného získání stipendia v tomto mimořádném roce, ovšem vzhledem ke značné administrativní neochotě šířit zde tuto informaci dále se z ELTE již nikdo nepřihlásil.

Velkou radost nám udělali dva z našich studentů, kteří se v květnu 2021 zúčastnili online překladatelské soutěže v rámci Mezinárodní konference zahraničních studentů češtiny, kterou i tento rok uspořádal ÚJOP UK Praha. Jmenovitě to byli Bence Bolla, který obdržel jednu z vítězných cen, a Júlia Kellerová, která získala čestné uznání.

Výuka a používané učební materiály

Během celého semestru probíhala výuka bez výjimky distančně, tedy online. Také přístup na pracoviště byl omezen pouze na dny a hodiny, kdy na ústavu pobývala asistentka, ovšem osobní návštěva univerzitních prostor se nedoporučovala s výjimkou opravdu nezbytných případů, např. vyřizování administrativních záležitostí.

Výuka je koncipována jako tříleté bakalářské studium a navazující dvouleté magisterské studium. Možné je přihlásit se také do tříletého postgraduálního studijního programu. V rámci výuky češtiny studenti v zimním i letním semestru navštěvují hodiny praktického jazyka, hodiny jazykových a literárních přednášek či seminářů, a dále pak seminář věnovaný

českým reáliím. Hodinová dotace kurzů praktického jazyka se liší podle ročníku a také podle pro studenty češtiny major (hlavní obor studia), nebo minor (druhý obor studia).

V 1. ročníku bakalářského studia kurz praktického jazyka zahrnuje 6 hodin týdně pro minor, plus 2 hodiny pro major. Ve 2. ročníku bakalářského studia jsou to 4 hodiny týdně pro minor a opět plus 2 hodiny pro major. Ve 3. ročníku se jedná o 4 hodiny týdně (minor i major). V prvním i druhém ročníku magisterského studia se jedná vždy o 3 hodiny týdně. Všechny jazykové kurzy v letním semestru 2020/21 byly vyučovány výhradně lektorem a činily dohromady 23 výukových hodin. Ve srovnání tak zdejší běžný pracovní týden přesahuje plné české úvazky na všech myslitelných stupních a typech českých škol. Další zásadní povinnost vyplývá z nutnosti zakončení prvních a třetích ročníků komplexní jazykovou zkouškou. Tyto testové sady připravuje a opravuje opět výhradně lektor, i když by se zejména pro úroveň B2 v závěru bakalářského studia jevila daleko vhodnější zkouška za účasti více examinátorů, případně i certifikovaná zkouška.

Vlastní realizace výuky probíhala celý semestr z prostředí pronajatého bytu v Budapešti s účty za energie dalece přesahujícími stanovené měsíční inkaso. V prostorách katedry se tedy přímo nevyučovalo. Při zběžném náhledu do učebny je však zřejmé, že prostor není příliš vhodný pro moderně pojatou jazykovou výuku a dostupné vybavení (podobně jako např. ventilace či vytápění) jsou na zcela základní úrovni. K dispozici je hned vedle také sdílená kancelář, kde má lektor svůj stůl a knihovnu. Oddělení češtiny disponuje vcelku velkou knihovnou (více než 5000 svazků včetně řady periodik a různých sborníků). Vzhledem k přetrvávajícímu žalostnému stavu financí na BTK-ELTE není možné získat jakékoli finanční prostředky na zakoupení nových publikací včetně překladů současné české beletrie do maďarštiny, takže lektorská knihovna z prostředků DZS přichází skutečně vhod.

V současné době není na maďarském trhu dostupná žádná moderní učebnice češtiny na bázi maďarštiny. Rovněž chybí jednosvazkový česko-maďarský / maďarsko-český slovník v širším rozsahu. Dostupné tištěné dvojjazyčné slovníky jsou již zastaralé. V online výuce jsme letos používali následující učebnice:

Volitelný kurz: *Czech Express 2* (A1.2)

1. ročník: *Czech Express 3 a 4* (A2)

2. ročník: *Čeština pro cizince B1* (Kestřánková)

3. ročník: *Česky krok za krokem 2* (B1) a doplňkové studijní materiály (B2)

Mgr. studium: *Czech It Up* (C1) a doplňkové studijní materiály (B2-C1)

Jako alternativní učebnice od úrovně B1 se potom osvědčila *Čeština pro život 1-2* (Nekovářová).

K přípravě ke zkoušce jsem využíval soubory testů: *Připravujeme se k certifikované zkoušce z češtiny (CCE-A2 a CCE-B2)*. V pokročilejších skupinách lekce do značné míry doplňovaly vlastní materiály, aktuální texty a témata ke konverzaci, gramatická, lexikální i překladová cvičení, také s ohledem na dvojjazyčné studenty ze Slovenska.

Aktivity nad rámec výuky

Specifické podmínky letošního letního semestru, provázeného rekordní vlnou onemocnění covid-19 (nejen) v Maďarsku, možnostem dalších aktivit příliš nepřály. Úvodní semestr na novém lektorátu byl tak spíše veden snahou poznat zdejší podmínky, studenty a alespoň někoho z kolegů, konkrétně O. Fedoszova, a jeho představy o náplni a směřování oboru. To se v omezené míře podařilo, s panem Fedoszovem jsme prodiskutovali historii i současnost maďarské bohemistiky, takže jsem měl možnost poznat ostatní kolegy alespoň nepřímo, z jeho vyprávění. Velké poděkování mu patří i za poskytnutí přístřeší a pracovního zázemí v prvních dnech lektorského pobytu.

Studenty jsem kromě pravidelných online setkání v prostředí Google Meet měl příležitost poznat v závěru semestru, po částečném uvolnění epidemických opatření, také osobně. Nabídl jsem jim setkání s ochutnávkou piva a bramboráků v našem bytě, stejně jako setkání na terase vyhlášeného knihkupectví a kavárny Massolit Books spolu s návštěvou knihovního klubu na fakultě. Také předprázdninová schůzka v parku byla spíše neformální a posloužila k lepšímu seznámení se a propojení i mezi studenty navzájem (networking).

Poslední, nedávný počín je spíše editorského a korektorského rázu, a to v rámci červnové online Kollárovské konference na ELTE a připravovaného sborníku z ní. Všechny příspěvky v češtině bylo nutné pečlivě projít a označit korektorskou tužkou, resp. myší v textovém editoru. Sborník by měl vyjít snad do konce roku.

Spolupráce s Českým centrem a českou ambasádou

V době pandemie se online akce, pořádané Českým centrem Budapešť (ČCB), staly jednou z mála příležitostí kulturního vyžití. Zmíním např. dubnový Český filmový karneval, na němž se daly zhlédnout i nejnovější filmy jako *Šarlatán* A. Holland. Speciální odkazy na online projekce i s úvodním slovem byly k dispozici pro pozvané hosty i pro studenty za symbolické vstupné. Díky otevřenosti a velmi dobré komunikaci s Adélou Gálovou (i dalšími v ČCB) mají naši bohemisté konkrétní příslib návštěvy Centra a jeho knihovny s filmovou projekcí a výstavou fotografií koncem září tohoto roku. Také spolupráce s českou ambasádou, konkrétně konzulem Jurajem Vargou, funguje výborně. Po prvotní pomoci ze strany ambasády věřím, že v dalším roce budou moci být také zdejší bohemistika a lektorát nápomocny v organizaci kulturních akcí i jinak.

Podmínky pro lektora

Životní podmínky v Budapešti mohu označit ve většině aspektů za velmi přijatelné, adaptace nečiní větší potíže i vzhledem k značné blízkosti zdejšího kulturního prostředí. Byt si obstarává lektor samostatně (univerzita ubytování neposkytuje), ale v tomto ohledu jsme s rodinou měli štěstí na dobré majitele, lokaci v centru i poměrně přijatelnou cenu nájemného.

Zcela jinou kapitolu ovšem představují pracovní podmínky na BTK-ELTE v kombinaci s neskutečně složitým administrativním postupem, který k danému zaměstnaneckému poměru teprve eventuálně vede. Domnívám se však, že spolupráce s vedením a kolegy na katedře jinak je i bude korektní a bezproblémová a osobně se těším na další spolupráci se zdejší bohemistikou – pokud možno co nejvíce v prezenční, osobnější a přátelštější formě. Připojuji také poděkování všem zúčastněným na české i maďarské straně, kteří se na řešení problému vzniklých v tomto „covidovém“ roce podíleli.

Budapešť 31. července 2021

Mgr. Ondřej Geppert